

**EUROOPAN UNIONIN
NEUVOSTO**

**Bryssel, 30. marraskuuta 2000 (01.12)
(OR. fr)**

14110/00

LIMITE

SOC 470

TEKSTIN TOIMITTAMINEN

Lähettiläjä: Neuvosto (työllisyys ja sosiaalipolitiikka)

Vastaanottaja: Nizzan Eurooppa-neuvosto

Ed. asiak. n:o: 12189/00 SOC 333

Asia: **Köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjunta**
= **tavoitteiden määrittely**

Valtuuskunnan jäsenille toimitaan liitteessä köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjunnan tavoitteet, jotka 17.10.2000 kokoontunut neuvosto (työllisyys ja sosiaalipolitiikka) viimeisteli Lissabonin ja Santa Maria da Feiran Eurooppa-neuvostojen toimeksiannon mukaisesti. Tavoitteisiin on liitetty johdantomuistio.

TAVOITTEET KÖYHYYDEN JA SOSIAALISEN SYRJÄYTYMISEN TORJUMISEKSI**- Johdantomuistio -****1. Eurooppa-neuvoston määrittelemät poliittiset suuntaviivat**

Euroopan unionin jäsenvaltiot saavuttivat tärkeän etapin Lissabonin ja Feiran Eurooppa-neuvostoissa, koska sosiaalisen syrjäytymisen ja köyhyiden torjunta tunnustettiin niissä yhdeksi keskeiseksi osaksi eurooppalaisen sosiaalisen mallin uudistamista. Valtion ja hallitusten päämiehet olivat yksimielisiä siitä, että köyhyiden poistamista on päättäväisesti vauhditettava ja että tätä varten on asetettava asianmukaiset tavoitteet, jotka neuvosto vahvistaa vuoden loppuun mennessä. He sopivat myös, että sosiaalisen syrjäytymisen torjuntatoimet on perustettava avoimeen koordinointiin, jossa yhdistetään kansallisia toimintaohjelmia ja komission laatima toimintaohjelma yhteistyön edistämiseksi tällä alalla.

Lissabonin ja Feiran Eurooppa-neuvostoissa korostettiin sosiaalisen osallisuuden edistämistä olennaisena tekijänä unionin kokonaisstrategiassa, jonka avulla se pyrkii strategiseen tavoitteeseensa tulevilla vuosikymmenellä: kehittämään maailman kilpailukykyisimmäksi ja dynaamisimmaksi tietoon perustuvaksi taloudeksi, joka pystyy saavuttamaan kestävän talouskasvun, parantamaan työllisyyttä niin määrällisesti kuin laadullisestikin ja lisäämään sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Eurooppa-neuvostoissa asetettiin tavoitteeksi myös se, että Euroopassa saavutetaan täystyöllisyys uudessa yhteiskunnassa, joka mukautuu paremmin naisten ja miesten henkilökohtaisiin valintoihin.

Tämä on osa sitä kehitystä, joka alkoi siitä, kun unionin sosiaalipolitiikkaa koskeviin määräyksiin lisättiin Amsterdamin sopimuksella syrjäytymisen torjunta (perustamissopimuksen 136 ja 137 artikla).

2. Moniulotteinen lähestymistapa

Köyhyys ja sosiaalinen syrjäytyminen ovat ilmiöinä hyvin monimutkaisia ja moniulotteisia, ja ne vaativat tämän yleisen strategian puitteissa monenlaisia toimenpiteitä. Työllisyyspolitiikka ja sosiaalinen suojelu ovat tässä keskeisessä asemassa, mutta ei sovi unohtaa muita tärkeitä tekijöitä, joita ovat muun muassa asuminen, koulutus, terveys, tiedonvälitys, viestintä, liikkuminen, turvallisuus, oikeus, vapaa-aika ja kulttuuri.

Köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjunnan tavoite on integroitava eri politiikkoihin (ns. "valtavirtaistamisen" periaate) kansallisella ja yhteisön tasolla.

Työllisyys on paras suoja sosiaalista syrjäytymistä vastaan. Korkealaatuisen työllisyyden kehittämiseksi on edistettävä työllistyvyyttä erityisesti uusien taitojen ja elinikäisen oppimisen avulla. Toteuttamalla niitä tavoitteita, joita se on asettanut itselleen Euroopan työllisyysstrategiassa, Euroopan unioni myötävaikuttaa ratkaisevalla tavalla sosiaalisen syrjäytymisen torjuntaan. Talouskasvu ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus tukevat toinen toistaan: yhteiskunnassa, jossa sosiaalinen yhteenkuuluvuus on suuri ja syrjäytymistä esiintyy vähän, talouden suorituskykykin kasvaa.

Myös sosiaalisen suojelun järjestelmillä on strategisen tärkeä asema. Kansalliset sosiaalihuollon ja toimeentuloturvan järjestelmät ovat tärkeitä sosiaalisen suojelun välineitä. Aktiivisen hyvinvointivaltion on tärkeää kehittää uudenaikaisia sosiaalisen suojelun järjestelmiä ja edistää työllistymistä. Eläke- ja terveydenhuoltojärjestelmillä on myös tärkeä tehtävä sosiaalisen syrjäytymisen torjunnassa.

Uusi tietoyhteiskunta tarjoaa huomattavia mahdollisuuksia vähentää sosiaalista syrjäytymistä joko luomalla vauraammat taloudelliset olot tai uudenlaisia yhteiskunnallisen osallistumisen muotoja. Tietotekniikan ja tietoliikenteen uudet sovellukset luovat ainutlaatuisia mahdollisuuksia, kunhan vältetään kuilun syveneminen niiden ihmisten välillä, joiden ulottuvilla uusi tieto on, ja niiden, jotka jäävät siitä paitsi. Lissabonin Eurooppa-neuvostossa todettiin, että tietoyhteiskunnan ulkopuolelle jäämistä on ehkäistävä ja että erityistä huomiota on kiinnitettävä vammaisiin. Tähän tavoitteeseen pyritään muun muassa toteuttamalla komission toimintasuunnitelmaa "eEurope - Tietoyhteiskunta kaikille", joka hyväksyttiin Feiran Eurooppa-neuvostossa.

Lissabonin Eurooppa-neuvostossa hyväksytyjen suuntaviivojen mukaisesti tavoitteissa on pyrittävä myös edistämään sosiaalisen syrjäytymisen parempaa ymmärtämistä, valtavirtaistamaan osallisuuden edistämistä jäsenvaltioiden työllisyys-, koulutus-, terveys- ja asuntopolitiikassa sekä kehittämään ensisijaisia toimia tietyille kohderyhmille (esimerkiksi vähemmistöryhmille, lapsille, vanhuksille ja vammaisille) siten, että jäsenvaltiot voivat valita omien erityisolojensa kannalta tärkeimmät toimet.

3. Toteutustavat

Perustamissopimuksen 2 artiklassa annetaan yhteisön tehtäväksi edistää miesten ja naisten välistä tasa-arvoa, ja 3 artiklassa määrätään, että yhteisö pyrkii kaikessa toiminnassaan poistamaan eriarvoisuutta miesten ja naisten välillä sekä edistämään miesten ja naisten välistä tasa-arvoa. Miesten ja naisten välinen tasa-arvo on näin ollen otettava mukaan kaikkeen toimintaan, joilla pyritään mainittuihin tavoitteisiin, erityisesti arvioimalla toiminnan vaikutuksia naisten ja miesten näkökulmasta toimien suunnittelun, päätöksenteon ja toimien seurannan eri vaiheissa.

Toiminnassa on noudatettava toissijaisuusperiaatetta. Sosiaalisen syrjäytymisen torjunta kuuluu ennen kaikkea jäsenvaltioille ja niiden kansallisille, alueellisille ja paikallisille viranomaisille sekä asianomaisille toimijoille, kuten työmarkkinaosapuolille ja kansalaisjärjestöille. Toiminnan on myös oltava sopusoinnussa sosiaalisen suojelun ja sosiaalipolitiikan kansallisten järjestelmien kanssa.

Ottamalla käyttöön uusi avoin koordinoitimenetelmä Lissabonin Eurooppa-neuvoston päätelmissä määriteltyjen periaatteiden mukaisesti voidaan yhdistää johdonmukaisuus ja kansallinen monimuotoisuus. Tavoitteet köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjumiseksi voivat vaihdella sen mukaan, minkä luonteisia ne ovat, mitkä ovat niiden vaikutukset jäsenvaltioihin ja keihin ne kohdistuvat. Jäsenvaltioiden väliset erot suhteessa kyseisiin ongelmiin näkyvät erilaisina ratkaisuin ja painopiste-eroina kunkin jäsenvaltion olosuhteiden mukaan.

Avoimeen koordinoitimenetelmään kuuluvat kansalliset toimintasuunnitelmat ja tukiohjelma. Jäsenvaltioiden toivotaan esittävän kansalliset toimintasuunnitelmansa kesäkuuhun 2001 mennessä. Sosiaalisen suojelun komitealla on keskeinen tehtävä tämän toiminnan seurannassa. Se toimii tiiviissä yhteistyössä työllisyyskomitean kanssa työllisyyskysymyksissä.

4. Lissabonin Eurooppa-neuvoston päätelmien täytäntöönpano

Neuvosto ottaa huomioon Lissabonin ja Feiran Eurooppa-neuvostojen määrittelemät suuntaviivat ja ehdottaa Nizzan Eurooppa-neuvostolle

- seuraavia tavoitteita, joiden yksityiskohdat ovat liitteessä:
  - edistää työelämään osallistumista sekä resurssien, oikeuksien, hyödykkeiden ja palveluiden saatavuutta kaikille ihmisille
  - ehkäistä syrjäytymisvaaraa
  - toimia eniten suojelua kaipaavien hyväksi
  - aktivoida kaikki toimijat osallistumaan

- seuraavia menettelytapoja tavoitteiden toteuttamiseksi.

Jäsenvaltiot

toteuttavat tavoitteita köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjumiseksi,

korostavat, että on tärkeää ottaa miesten ja naisten välinen tasa-arvo mukaan kaikkeen toimintaan, jolla pyritään saavuttamaan nämä tavoitteet.

Jäsenvaltioita kehoitetaan määrittelemään osana näitä tavoitteita ensisijaiset toimensa ja esittämään kesäkuuhun 2001 mennessä kansallinen toimintasuunnitelma kaksi vuotta kestäväksi ajanjaksoksi.

Niitä kehoitetaan lisäksi edellä esitettyjen tavoitteiden täytäntöönpanon seurantaan varten määrittelemään omalla tasollaan sellaiset indikaattorit ja seurantamenettelyt, joiden avulla edistymistä voidaan arvioida kunkin jäsenvaltion kansallisessa toimintasuunnitelmassa kehitettyihin tavoitteisiin nähden.

Komissiota

kehoitetaan yhteisen kertomuksen laatimista silmällä pitäen esittämään jäsenvaltioiden esittämien toimintasuunnitelmien perusteella yhteenveto, jossa osoitetaan sellaiset hyvät käytännöt ja innovatiiviset lähestymistavat, joista on hyötyä kaikille jäsenvaltioille.

Jäsenvaltioita ja komissiota

kehoitetaan jatkamaan yhteistyötä Euroopan tasolla syrjäytymiseen liittyvien ilmiöiden tuntemuksen lisäämiseksi, hyvien käytäntöjen keskinäisen vaihdon edistämiseksi sekä yhtenäisten ja johdonmukaisten indikaattoreiden kehittämiseksi. Tätä yhteistyötä tuetaan komission toimintaohjelman avulla.

TAVOITTEET

KÖYHYEDEN JA SOSIAALISEN SYRJÄYTYMISEN TORJUMISEKSI

1. Edistää osallistumista työelämään sekä voimavarojen, oikeuksien, hyödykkeiden ja palvelujen saatavuutta kaikille ihmisille

1.1 Edistää osallistumista työelämään

Eurooppalaisen työllisyysstrategian ja erityisesti työllisyyden suuntaviivojen täytäntöönpanon yhteydessä:

- a) Edistää kaikkien työkykyisten naisten ja miesten pääsyä pysyviin ja laadukkaisiin työpaikkoihin erityisesti
- perustamalla heikoimmassa asemassa olevia väestöryhmiä varten erityisiä työllistymispolkuja ja käynnistämällä tätä varten koulutusta
  - kehittämällä politiikkaa, joka suosii työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista lasten päivähoito ja huolenpidosta riippuvaisten henkilöiden hoito mukaan lukien
  - hyödyntämällä osuus- ja yhteisötalouden tarjoamia mahdollisuuksia yhteiskunnalliseen ja ammatilliseen sijoittumiseen.
- b) Ehkäistä työelämän katkokset kehittämällä työllistyvyyttä henkilöstöhallinnon, työjärjestelyjen ja elinikäisen oppimisen avulla.

1.2 Edistää voimavarojen, oikeuksien, hyödykkeiden ja palvelujen saatavuutta kaikille ihmisille

- a) Organisoida sosiaalisen suojelun järjestelmät erityisesti siten, että:
  - ne osaltaan takaavat kaikille riittävät resurssit ihmisarvoista elämää varten
  - ne auttavat poistamaan työllistymisen esteet varmistamalla, että työpaikan vastaanottaminen merkitsee tulojen lisääntymistä, ja edistämällä työllistyvyyttä.
- b) Panna täytäntöön politiikkoja, joiden tavoitteena on tarjota jokaiselle kunnollinen ja asumiskelpoinen asunto sekä paikalliset olot huomioon ottaen normaalit elämisen edellytykset täyttävät peruspalvelut (sähkö, vesi, lämmitys jne.)
- c) Panna täytäntöön politiikkoja, joiden tavoitteena on tarjota jokaiselle hänen terveydentilansa edellyttämät terveyspalvelut, huolenpidosta riippuvaiset henkilöt mukaan lukien.
- d) Kehittää asianomaisille henkilöille palveluja tai tukitoimintaa, jotka takaavat heille todelliset mahdollisuudet kouluttautua ja nauttia oikeusturvaa sekä käyttää muita julkisia ja yksityisiä palveluja kuten kulttuuri-, urheilu- ja vapaa-ajanpalveluja.

2. Ehkäistä syrjäytymisvaara

- a) Hyödyntää täysimääräisesti tietoyhteiskunnan sekä uuden tietotekniikan ja tietoliikenteen mahdollisuuksia ja huolehtia siitä, ettei kukaan jää niistä paitsi, kiinnittämällä muun muassa huomiota vammaisten tarpeisiin.
- b) Panna täytäntöön politiikkoja, joiden tavoitteena on välttää mahdollisesti syrjäytymiseen johtavia kriisitilanteita kuten ylivelkaantumista, koulunkäynnin keskeytymistä tai asunnon menettämistä.
- c) Panna täytäntöön toimia, joiden tavoitteena on säilyttää perheiden yhtenäisyys sen kaikissa muodoissa.

3. Heikoimmassa asemassa olevien auttaminen

- a) Edistää niiden naisten ja miesten sosiaalista osallisuutta, joiden voi vammaisuuden tai sosiaalisen taustan vuoksi olla vaikeaa integroitua ja jotka voivat näin ollen joutua elämään pysyvässä köyhyydessä.
- b) Toimia lasten sosiaalisen syrjäytymisen poistamiseksi ja antaa heille kaikki mahdollisuudet integroitua onnistuneesti yhteiskuntaan.
- c) Kehittää yleisiä toimia sellaisten alueiden auttamiseksi, joilla syrjäytymistä esiintyy.

Nämä tavoitteet voidaan toteuttaa yhdistämällä ne muihin tavoitteisiin ja/tai erityisten politiikkojen ja toimien avulla.

4. Ottaa mukaan kaikki toimijat

- a) Edistää kansallisten käytäntöjen mukaan syrjäytyneiden osallistumista ja mielipiteiden ilmaisua erityisesti heidän tilanteestaan, politiikasta ja heitä koskevista toimista.
- b) Varmistaa syrjäytymisen torjunnan huomioon ottaminen kaikessa toiminnassa erityisesti
  - aktivoimalla kansalliset, alueelliset ja paikalliset viranomaiset keskinäiseen yhteistyöhön kunkin toimivaltuuksien mukaisesti
  - luomalla asianmukaisia koordinoitimenettelyjä ja -järjestelmiä
  - ottamalla hallinto- ja sosiaalipalveluissa huomioon syrjäytyneiden tarpeet ja varmistamalla, että kenttätöntekijät ovat tietoisia näistä tarpeista.

- c) Edistää kaikkien julkisten ja yksityisten toimijoiden välistä vuoropuhelua ja kumppanuutta erityisesti
- ottamalla mukaan työmarkkinaosapuolet, kansalaisjärjestöt ja sosiaalipalveluja tarjoavat järjestöt ottaen huomioon kunkin toimivaltuudet sosiaalisen syrjäytymisen torjunnassa
  - kannustamalla kaikkia kansalaisia ottamaan vastuuta ja toimimaan köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjumiseksi
  - edistämällä yritysten sosiaalista vastuuta.
-